

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การขนส่งบนทางหลวงเป็นสิ่งจำเป็นในความก้าวหน้าในทาง เศรษฐกิจและความเจริญของชาติ ตลอดจนให้ประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปกครอง และการทหาร ดังนั้นการก่อสร้างทางหลวงได้ถูกจัดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ ด้วยเหตุที่ทางหลวงมีหลายประเภทและอยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยราชการด้วยกัน เช่น กรมทางหลวง สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท เป็นต้น แต่ทางหลวงที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงมีมากมาย และในปีหนึ่ง ๆ กรมทางหลวงได้รับงบประมาณแผ่นดินในการสร้างทางเป็นจำนวนมาก ผู้เขียนจึงมุ่งสนใจศึกษาทางหลวงที่อยู่ในความดูแลของกรมทางหลวง อนึ่งในการที่จะให้ได้ข้อมูลมาประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร วารสาร บทความ และได้ใช้วิธีสัมภาษณ์แบบพูดคุยกัน (Non Directive Interview) เพื่อศึกษาความรู้ความคิดต่าง ๆ ของบุคคลเพื่อประกอบการวิจัย และการสัมภาษณ์ที่เจาะจง (Focussed Interview) เป็นแบบถามจุด (Interview Schedule) โดยผู้เขียนได้กำหนดคำถามขึ้นเพื่อสวดกแก่การถามตอบ ผู้เขียนได้สัมภาษณ์บุคคลกลุ่มต่าง ๆ ในวงการที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ ผู้จัดการ กรรมการจัดการ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่ประกอบกิจการทางด้านก่อสร้างทางหลวง ตลอดจนนายช่างหรือวิศวกรประจำบริษัทหรือห้างหุ้นส่วน ฝ่ายบัญชี นายช่างโครงการ นอกจากนี้ยังได้ข้อมูลจากการสังเกตการณ์ และการเข้าร่วมสัมมนา

"ถนนพระร่วง" เป็นทางหลวงสายแรกของประเทศไทยซึ่งถูกสร้างขึ้นในสมัยพญาสิทธิแห่งกรุงสุโขทัย ลักษณะถนนเป็นคันดินถมสูง สร้างจากอำเภอสรีลัมพนาลัยผ่านจังหวัดสุโขทัยไปจังหวัดกำแพงเพชร เป็นทางหลวงลักษณะทางเกวียนหรือล้อเลื่อน ระยะทาง 250 กิโลเมตร ปัจจุบันยังปรากฏแนวคันทางให้เห็นอยู่บ้าง ความสำคัญของทางหลวงมีขึ้นเรื่อย ๆ จากการสร้างทางด้วยแรงคน มาเป็นการสร้างทางด้วยเครื่องจักร เครื่องทุ่นแรง ทำให้สามารถสร้างทางได้รวดเร็วและประหยัด เดิมการสร้างทางหลวง ทางราชการจะเป็นผู้ดำเนินการเองไม่มีการจ้างเหมา ในพ.ศ. 2506 จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในฐานะนายกรัฐมนตรี และนายพจน์ สารสิน ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวง

ทรงพัฒนาการแห่งชาติ ได้สั่งเปลี่ยนหลักการในงานก่อสร้างทางหลวงและงานก่อสร้างเขื่อนและคลองส่งน้ำของกรมชลประทาน โดยให้กรมทางหลวงและกรมชลประทานแบ่งงานส่วนหนึ่งออกมาให้บริษัทรับเหมาก่อสร้างของเอกชนเข้าประกวดราคารับเหมาก่อสร้าง แทนที่จะให้หน่วยงานของทางราชการที่รับผิดชอบเป็นผู้ดำเนินงานก่อสร้างเองทั้งหมด เช่นที่ได้เคยปฏิบัติกันมา ปัจจุบันการดำเนินการสร้างทางหลวงของกรมทางหลวงส่วนใหญ่ประมาณ 90 เปอร์เซ็นต์ ใช้วิธีการประกวดราคาจ้างเหมา แบ่งเป็นงานก่อสร้างทาง งานบูรณะลาดยาง งานสำรวจออกแบบและก่อสร้าง และงานเสริมผิว งานที่เหลือดำเนินการโดยศูนย์เครื่องมือกล และโครงการก่อสร้างเองของกรมทางหลวง ระบบทางของกรมทางหลวงมีทางหลวงสายประธาน ทางหลวงสายรอง และทางหลวงจังหวัด ซึ่งจะมีลักษณะโครงสร้างทางหลวงแบ่งเป็นประเภทใหญ่ได้แก่ ชั้นผิวทาง ชั้นพื้นทาง ชั้นรองพื้นทาง ชั้นวัสดุ คัดเลือก งานไหล่ทาง และงานตัวคันทาง

ต้นทุนในการยื่นประกวดราคาจ้างเหมาเกี่ยวกับทางหลวง ไม่อาจแสดงตัวเลขต้นทุนออกมาได้ ทั้งนี้เพราะค่าใช้จ่ายในการประกวดราคาจ้างเหมาขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการและจะแปรเปลี่ยนไปตามการประกวดราคาจ้างเหมาแต่ละครั้ง ต้นทุนในการยื่นประกวดราคาจ้างเหมาแบ่งได้เป็น 2 กรณี ตามหลักฐานการประกันของประกวดราคา คือการใช้เงินสดหรือเช็คที่ธนาคารรับรอง เป็นการประกันของ และการใช้หนังสือค้ำประกันที่ธนาคารออกให้ค้ำประกันของ ซึ่งทั้ง 2 กรณีจะมีค่าใช้จ่ายที่เหมือนกันคือ ค่าแบบ ค่าใช้จ่ายในการสำรวจเส้นทางที่จะยื่นของประกวดราคา อาคารแสดมบ่ย์สิบตางค์คืดหนังสือเสนอราคาจ้างเหมา และค่าใช้จ่ายทางอ้อมหรือค่าตอบแทน (ถ้ามี) ส่วนที่แตกต่างกันของต้นทุนในการยื่นของประกวดราคาจ้างเหมาของทั้ง 2 กรณีคือ การใช้เงินสดหรือเช็คที่ธนาคารรับรอง เป็นการประกันของจะมีค่าใช้จ่ายคือ เงินสด จำนวนเงินจะขึ้นอยู่กับวงเงินมัดจำของประกวดราคาที่ระบุไว้ในประกาศประกวดราคาจ้างเหมา จำนวนเงินนี้กรมทางหลวงจะจ่ายคืนให้ภายหลังได้พิจารณาการประกวดราคาเสร็จสิ้นแล้ว (อย่างน้อย 6 เดือน) ซึ่งจะทำให้เงินหมุนเวียนของผู้รับเหมาลดน้อยลงหรืออาจต้องกู้ยืมเงินมา จึงเป็นการสมควรที่กิจการจะคิดผลประโยชน์จากเงินจำนวนมัดจำของประกวดราคาในรูปอัตราดอกเบี้ย ในกรณีการใช้หนังสือค้ำประกันที่ธนาคารออกให้ค้ำประกันของจะมีค่าใช้จ่ายคือ อาคารแสดมบ่ย์คืดหนังสือค้ำประกัน ค่าธรรมเนียมค้ำประกันซึ่งจำนวนเงินค่าธรรมเนียมค้ำประกันขึ้นอยู่กับวงเงินค้ำประกันที่ทางกรมทางหลวงกำหนดไว้ อัตราค่า

ธรรมนิยมอยู่ระหว่าง .5 เปอร์เซ็นต์ ถึง .75 เปอร์เซ็นต์ ต่อ 6 เดือน โดยปกติแล้วผู้รับเหมา จะไม่นำเงินสดหรือเช็คไปวางค้ำประกันของประกวดราคา เพราะวงเงินค้ำประกันของประกวดราคา เป็นเงินจำนวนมากจึงนิยมที่จะทำหนังสือค้ำประกันโดยธนาคาร เพราะเสียค่าธรรมเนียมค้ำประกัน ให้แก่ธนาคาร เท่านั้น

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการประกวดราคา ไม่ว่าจะจะเป็นราคาในการประกวดราคา การเสนอ ราคาแบบไม่สมมูลย์ ระยะเวลาประกาศเรียกประกวดราคา การยกเลิกการประกวดราคา และผู้มี สิทธิซื้อแบบประกวดราคา ถ้าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ช่วยกันแก้ไขจะช่วยลดราคาค่าก่อสร้างทางหลวงลง ไปได้อีก ทั้งนี้เพราะผู้รับเหมาจะมองเห็นความแน่นอนในการทำงานมากขึ้นจึงอาจไม่บวกเพิ่มความ เสี่ยงในราคาที่ยื่นประกวดราคา

ต้นทุนในการก่อสร้างทางหลวงจะประกอบด้วยค่าใช้จ่ายประเภทใหญ่ ๆ คือ เงินเดือน และค่าแรง งานรับเหมาช่วง การเช่าเครื่องจักร อะไหล่ น้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น วัสดุ และ ค่าใช้จ่ายทางอ้อมซึ่งได้แก่ ค่าเช่าที่ดินและค่าก่อสร้างที่พักชั่วคราวของกิจการและของผู้ว่าจ้าง ค่า ขนส่งและเคลื่อนย้ายเครื่องจักรสัมภาระอุปกรณ์ ค่าขนส่งโดยกิจการขนส่งส่วนบุคคลหรือนิติบุคคล ค่าใช้จ่ายบริการและค่าใช้จ่ายทั่วไป ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและเครื่องมือ เครื่องมือ ค่าประกั ภัย ภาษีการค้า กิจการส่วนใหญ่ไม่ได้นำเอาระบบบัญชีต้นทุน เข้ามาใช้ในการประมวลต้นทุนของหน่วย งานและหน่วยงานย่อย จะมีการประมวลค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างทางหลวงแยกตามลักษณะรายจ่าย ดังกล่าวข้างต้นเท่านั้น มีกิจการ เพียงไม่กี่แห่งที่นำระบบบัญชีต้นทุนมาใช้ในการประมวลต้นทุนของหน่วย งานและหน่วยงานย่อย ซึ่งกิจการที่นำเอาระบบบัญชีต้นทุนมาใช้จะ เป็นกิจการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชาว ต่างประเทศ เช่น มีผู้ถือหุ้นบางส่วนเป็นชาวต่างประเทศ หรือ เป็นกิจการที่เป็นของชาวต่างประ เทศมาก่อนและเปลี่ยนมาเป็นกิจการของคนไทยตามกฎหมายไทย แต่อำนาจการบริหารงานที่แท้จริงยังอยู่ ที่ชาวต่างประเทศทั้ง ๆ ที่คนไทยถือหุ้นถึง 51 เปอร์เซ็นต์ กิจการก่อสร้างทางหลวงที่นำระบบบัญชี ต้นทุนเข้ามาช่วยในการประมวลต้นทุนการก่อสร้างทางหลวง เพื่อเสนอให้ฝ่ายจัดการทราบผลการ ดำเนินงาน โดยแยกประเภทต้นทุนตามความสัมพันธ์ที่มีต่อผลผลิตแบ่งค่าใช้จ่ายเป็น ค่าใช้จ่ายโดย ตรงและค่าใช้จ่ายทางอ้อม มีการจัดสรรค่าใช้จ่ายทางอ้อมของหน่วยงานเข้าหน่วยงานย่อย โดยนิยม จัดสรรตามค่าใช้จ่ายโดยตรงของหน่วยงานย่อย การจัดสรรค่าใช้จ่ายทางอ้อมของสำนักงานใหญ่นิยม

จัดสรรตามค่าใช้จ่ายโดยตรงของหน่วยงาน(เฉพาะของหน่วยงาน) การจัดสรรค่าใช้จ่ายทางอ้อมของศูนย์
 ซ่อมเครื่องจักรนิยมจัดสรรตามค่าเช่าเครื่องจักรภายในกิจการ การที่มีการจัดสรรค่าใช้จ่ายทางอ้อม
 ต่าง ๆ ก็เพื่อหาต้นทุนการก่อสร้างทางหลวงของหน่วยงานแต่ละหน่วยงานออกมา ต้นทุนการก่อสร้าง
 ทางหลวงจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของทางหลวงที่ก่อสร้าง ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ
 และฤดูกาล สภาพความเป็นอยู่ของท้องถิ่น แหล่งวัสดุและการขนส่งวัสดุ ตลอดจนอุปสรรคของผู้ประ-
 กอบธุรกิจที่ประสบในการสร้างทางเป็นสาย ๆ ไป

จากการศึกษา ผู้เขียนสรุปได้ว่าองค์ประกอบสำคัญทางด้านผู้รับเหมาและทางด้านรัฐบาล
 หรือกรมทางหลวงที่มีผลต่อทุนการก่อสร้างทางหลวงมีดังนี้คือ

ก. องค์ประกอบสำคัญทางด้านผู้รับเหมา

1. การประกวดราคาด้วยราคาที่ไม่ถูกต้อง หมายถึง การประกวดราคาด้วย
 ราคาที่ไม่สมเหตุสมผล ผู้รับเหมาไม่ทราบข้อเท็จจริง ราคาที่ยื่นประกวดราคาเป็นการประมาณราคา
 เดาสุ่มคร่าว ๆ ไม่ได้คำนวณมาจากหลักวิชา ไม่ได้ศึกษาแผนงานให้ละเอียดถี่ถ้วน ขาดความรู้
 กับงานนั้น ทำให้ต้องยื่นประกวดราคาสูงหรือต่ำเกินไปโดยมิได้ตั้งใจจะให้ เป็นเช่นนั้น

2. ความต้องการงานมากจนไม่นึกถึงผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยผู้รับ
 เหมายื่นประกวดราคาต่ำมากเพื่อตนจะได้งาน ทั้งนี้เพื่อหวังที่จะเอาเงินเบิกล่วงหน้า 10 เปอร์เซ็นต์
 ที่กรมทางหลวงจ่ายให้แก่ผู้รับเหมาที่เป็นคนไทย นำมาใช้จ่ายหมุนเวียนก่อนโดยไม่ได้คำนึงถึงว่างาน
 ที่ตนประกวดราคาได้จะสามารถทำได้หรือไม่ในราคาที่ยื่นประกวดราคา ในบางครั้งเมื่อไปทำงาน
 จริงกลับไปหาวิธีการประหยัดวัสดุ หรือหาวัสดุที่ไม่ดีมาใช้ทำให้ผลงานไม่ได้คุณภาพตามที่ทางราชการ
 ต้องการ ทำให้เกิดผลเสียหายขึ้นภายหลัง

3. การกำหนดเงินทุนหมุนเวียนไม่ถูกต้อง ผู้รับเหมาหลายรายที่ประสบกับความ
 ล้มเหลวถึงกับเลิกกิจการไปเนื่องมาจากไม่มีเงินทุนหมุนเวียนพอในการดำเนินงาน หรือมีเงินทุนเวียน
 ไม่ต่อเนื่อง ขาดช่วง

4. การประมาณราคาวัสดุที่จะต้องใช้ในการงานคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ผู้รับ

เหมาบางรายไม่รู้ขีดและจัดเจนถึงเรื่องราคาวัสดุต่าง ๆ อันจำเป็นหรืออยู่ในรายการที่จะต้องใช้ใน งานที่ประกวดราคาได้ หรือราคาวัสดุเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในอนาคต เมื่อเป็นเช่นนี้ก็จะทำให้ผู้ รับเหมาประสบกับความล้มเหลว แต่ปัญหาในเรื่องนี้มีน้อยมาก

5. การไม่ทราบต้นทุนที่แน่นอนของงาน การขาดความรู้ หรือการรู้เท่าไม่ถึง การณ์ของผู้รับเหมาในเรื่องเกี่ยวกับต้นทุนที่แน่นอน ไม่มีการประมวลต้นทุนที่ถูกต้อง ทำให้ประเมิน ต้นทุนไว้ต่ำกว่าความเป็นจริง เป็นอุปสรรคอย่างสำคัญของการที่จะดำเนินงานต่อไปให้ได้ผลดีตามที่ มุ่งหวังไว้แต่แรก วิธีแก้ไขเฉพาะหน้าจึงกระทำโดยการจัดหาวัสดุที่ไม่ดี และถูกกว่ามาใช้แทนทำให้ ผลงานที่ทำไปไม่ดี และมีผลเสียหายในภายหลัง

6. การไม่รู้จักการบริหารงานอย่างถูกต้อง กิจการหลายแห่งไม่มีการวางแผน การทำงานให้เหมาะสมกับขนาดของงานที่ตนได้มา กิจการได้งานสร้างทางขนาดใหญ่ แต่ยังคงใช้ หลักการบริหารงานเหมือนงานสร้างทางขนาดเล็ก ๆ ขาดการวางแผนที่ดี เช่น ไม่เตรียมวัสดุให้ พร้อมเพื่อใช้งาน

7. การทำงานล่าช้า การทำงานช้ากว่ากำหนดเวลาที่ทางกรมทางหลวงให้ไว้ ย่อมทำให้มีค่าใช้จ่ายที่ได้ประมาณการไว้ก่อน เช่น ค่าปรับ ค่าใช้จ่ายทางอ้อม (Overhead)

8. ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากที่ประมาณการไว้ หรือจากงานที่ถูกขอให้ทำเพิ่ม เป็น พิเศษ ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นนี้อาจเกิดจากการประกวดราคาด้วยราคาที่ไม่ถูกต้อง การบริหารงานที่ไม่ ถูกต้อง การทำงานล่าช้า เป็นสิ่งที่ผู้รับเหมาจะเรียกร้องชดเชยจากทางราชการไม่ได้ แต่งานที่ถูก ขอให้ทำเพิ่ม เดิมทีพิเศษไม่ใช่ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากที่ประมาณการไว้ เป็นงานที่ทำและได้เงินจากกรม ทางหลวง แต่จะเพิ่มจากการประมาณการในแง่ที่ปล่อยปละละเลยไม่สนใจทำให้ตีทำให้เกิดค่าใช้จ่าย ที่ไม่จำเป็นขึ้น

9. ไม่มีการวิเคราะห์ศึกษาผลงานที่ทำเสร็จไปแล้วอย่างละเอียดถี่ถ้วนในทุกแง่มุม การทำงานของผู้รับเหมาส่วนใหญ่ไม่มีการวิเคราะห์ศึกษาผลงานที่ทำเสร็จไปแล้วอย่างละเอียดถี่ถ้วนของงาน ทำให้ไม่รู้ข้อบกพร่องของตนที่จะต้องแก้ไข

10. การควบคุมภายในกิจการและหน่วยงานสร้างทางไม่ตีพอ งานก่อสร้างทางหลวงเป็นงานที่มีค่าใช้จ่ายสูง ไม่ว่าจะเป็นค่าอะไหล่ วัสดุ ฯลฯ ถ้ากิจการใดมีการควบคุมภายในไม่ดี มีการรั่วไหลในการสั่งอะไหล่ การรับวัสดุ และอื่น ๆ ต้นทุนในการก่อสร้างทางก็จะสูงโดยใช้เหตุ

11. การไม่ได้เป็นผู้ทำงานเอง ผู้รับเหมาบางคนได้งานมาและเหมาช่วงให้ผู้อื่นทำ ซึ่งเป็นการผิดต่อระเบียบของการประกวดราคาที่กรมทางหลวงได้ห้ามไว้ และไม่อาจมีการเรียกร้องต่อกันระหว่างผู้ประกวดราคาได้กับผู้รับเหมาช่วงถ้าหากผู้รับเหมาช่วงจะ เลยทำงานไม่ตี ทำให้เกิดผลเสียหายแก่กิจการ นอกจากนี้ยังทำให้มีการเสียหายซ้ำซ้อน

12. การสมยอมในการประกวดราคา ผู้รับเหมาบางคนที่ต้องการงานโดยยอมเสียค่าป่วยการให้กับผู้รับ เหมารายอื่น เพื่อตนจะได้งานที่ยื่นประกวดราคาอย่างแน่นอน จึงทำให้มีค่าใช้จ่ายซึ่งผู้รับ เหมาจะบวกเพิ่มไว้ในราคาที่ยื่นประกวดราคา

ข. องค์ประกอบทางด้านรัฐบาลที่มีผลต่อต้นทุนการก่อสร้างทางหลวง

1. ไม่มีการกำหนดแหล่งวัสดุที่แน่นอนและมีปัญหาในการขออนุญาตใช้แหล่งวัสดุกับทางราชการ การที่กรมทางหลวงไม่ได้ระบุแหล่งวัสดุให้แน่นอน หากผู้รับ เหมามีความผิดพลาดในการหาแหล่งวัสดุ อาจจะทำให้ผู้รับ เหมาประสบกับการขาดทุนอย่างมากมาย ผู้รับ เหมาจำ เป็นต้องมี การตรวจสอบหาแหล่งวัสดุโดยอาศัยความรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งโดยมากแล้วมักไม่ค่อยได้ กระทำก่อนการประกวดราคา เนื่องจากช่วงระยะเวลาประกวดราคาสั้นหรือทราบประกาศประกวด ราคาช้าเกินไป การสำรวจจะไปกระทำอย่างจริงจังเมื่อประกวดราคาได้แล้วทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในการหาแหล่งวัสดุ บางครั้งยังติดขัดล่าช้าและเสียค่าใช้จ่ายโดยใช้เหตุในการขออนุญาตใช้แหล่งวัสดุ จากหน่วยงานของทางราชการ ดังนั้นผู้รับ เหมาก็จึงบวกเพิ่มราคาที่ยื่นประกวดราคาให้สูง เป็นการเผื่อ ค่าใช้จ่ายที่อาจจะเกิดขึ้นในการหาแหล่งวัสดุ ซึ่งก็อาจจะทำให้ราคาที่ยื่นประกวดราคาเกินราคากลางของทางราชการที่ได้ประมาณขึ้น เป็นปัญหาที่ถกเถียงกันอย่างไม่จบไม่สิ้น

2. ปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินในเขตทาง เป็นปัญหาที่แทบทุกโครงการก่อสร้างทางมักจะพบและเป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน เนื่องจากการจัดกรรมสิทธิ์ยังไม่เรียบร้อย ราษฎร

ไม่ยอมให้ผู้รับเหมาเข้าไปดำเนินการก่อสร้าง บางรายแนวเขตก่อสร้างติดบ้านหรือผ่านสวน ก็ต้องรื้อจ่ายค่ารื้อถอนหรือค่าชดเชยพืชผล ซึ่งกว่าเรื่องจะดำเนินการเรียบร้อยก็ต้องใช้เวลาหลายเดือน ซึ่งปัญหานี้อาจเป็นข้ออ้างให้ผู้รับเหมาเรียกร้องขต่ออายุสัญญา ทำให้ผลงานล่าช้าและผู้รับเหมาไม่ใช้จ่ายเพิ่มในการทำงานเป็นส่วน ๆ ไม่ติดต่อกัน

3. ไม่มีการชดเชยราคาเครื่องจักรอุปกรณ์และอะไหล่ที่เพิ่มขึ้นหลังวันประกวดราคา
 ในบางครั้งหลังจากประกวดราคาแล้วราคาเครื่องจักรอุปกรณ์และอะไหล่มีราคาสูงขึ้นอย่างผิดปกติ ผู้รับเหมาต้องแบกภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นของราคาเครื่องจักรอุปกรณ์และอะไหล่แต่ฝ่ายเดียว ซึ่งผู้รับเหมาบางรายไม่อาจแบกภาระในการซื้อเครื่องจักรที่มีราคาสูงได้ อาจละทิ้งงานหรือทำงานล่าช้าเนื่องจากขาดเครื่องจักรในการทำงาน

4. ช่วงระยะเวลาเริ่มทำสัญญาจ้างเหมา การดำเนินการจัดทำสัญญาจ้างเหมา กับผู้รับเหมาที่ชนะการประกวดราคา ล่าช้าเสียเวลานานประมาณ 6 ถึง 10 เดือน และมักจะต้องเริ่มงานในช่วงฤดูฝน เป็นเหตุให้ผู้รับเหมาต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มเกี่ยวกับการทำงานไม่เหมาะสมกับฤดูกาล จึงคำนวณราคางานไว้สูงกว่าที่ควรจะเป็น เพื่อป้องกันการขาดทุนเนื่องจากหากทำสัญญาจ้างเหมาล่าช้า ก็อาจต้องประสบอุปสรรคเกี่ยวกับการทำงานไม่เหมาะสมฤดูกาลและราคาวัสดุ เครื่องจักร และอะไหล่มีราคาสูงขึ้น

5. ความล่าช้าเนื่องจากวิธีปฏิบัติงานของทางราชการ ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทางราชการมักล่าช้าไม่รวดเร็วเท่าที่ควรเนื่องจากจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการที่ได้กำหนดไว้

6. การเสนอราคาก่อสร้างสูงเพื่อชดเชยความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในสัญญาเกินขอบเขต สัญญาที่ใช้ในปัจจุบันทางราชการได้กำหนดร่างแบบสัญญาไว้มีเงื่อนไขต่าง ๆ ให้ฝ่ายผู้รับเหมาในฐานะผู้รับจ้างต้องเป็นฝ่ายรับภาระความรับผิดชอบในลักษณะที่กว้างขวาง ซึ่งไม่เป็นธรรมแก่ผู้รับจ้างอยู่หลายประการ ทำให้ผู้รับจ้างจำต้องเสนอราคาค่าก่อสร้างสูงกว่าที่ควรจะเป็นเพื่อชดเชยความรับผิดชอบซึ่งร่างสัญญากำหนดไว้เกินขอบเขต เช่น ตามสัญญาจ้างเหมาข้อ 5 ระบุไว้ว่า "ในกรณีที่มีการผิดสัญญา กรมทางหลวงเรียกค่าเสียหายที่ต้องเสียไปเนื่องจากการที่ผู้รับจ้างผิดสัญญา รวม

ทั้งผลโดยตรงและเกี่ยวเนื่องจากเหตุที่ผู้รับจ้างทำผิดสัญญานั้น" จะเห็นได้ว่าตามที่สัญญาระบุเช่นนั้น เป็นการกล่าวที่คลุมเคลือเพื่อผลประโยชน์ของผู้ว่าจ้างแต่ฝ่ายเดียวซึ่งไม่เป็นธรรมแก่ฝ่ายผู้รับจ้าง

จากองค์ประกอบทางด้านผู้รับ เหมมาและทางด้านรัฐบาลดังกล่าวข้างต้น. พอที่จะสรุปเป็นข้อคิดเห็นได้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นผลจากการที่ไม่ทราบตัวเลขต้นทุนในการก่อสร้างทางหลวงที่แท้จริง ผู้เขียนขอเสนอแนะว่า ทั้งรัฐบาลและกิจการผู้รับ เหมมาก่อสร้างทางหลวงควรที่จะให้วิธีการบัญชีต้นทุน เข้ามามีบทบาทในการก่อสร้างทางหลวงดังนี้

ก. ในแง่รัฐบาล ควรกำหนดให้กิจการรับ เหมาก่อสร้างทางหลวง มีการใช้วิธีการบัญชีต้นทุน เข้ามาช่วยในการประมวลต้นทุนค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างทางหลวงของหน่วยงานสร้างทางแต่ละสายทาง และหน่วยงานย่อยตามประเภทงานที่ทำ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ดังนี้

1. ถ้ากิจการรับ เหมาก่อสร้างทางหลวงทุกกิจการ มีการใช้วิธีการบัญชีต้นทุนในการประมวลต้นทุนหน่วยงานสร้างทางแต่ละสายทาง จะทำให้ทราบได้ว่า ทางหลวงที่ก่อสร้างในภูมิภาคใด ในสภาพแวดล้อมเช่นใด จะมีต้นทุนเท่าใด เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดราคากลางของทางราชการ

2. จะป้องกันไม่ให้เกิดการรวมตัวสมยอมในการประกวดราคาของผู้รับ เหมมา เพื่อเอากำไรหรือผลประโยชน์เกินสมควรจากรัฐบาล เพราะเหตุว่า การประมวลต้นทุนต่อหน่วยของหน่วยงานสร้างทางและหน่วยงานย่อยที่จัดเก็บมาอย่างมีระบบตามวิธีการบัญชีต้นทุน จะสามารถตรวจสอบได้ว่า ค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทที่นำมาแสดงเป็นค่าใช้จ่ายที่แท้จริง หรือเป็นตัว เลขค่าใช้จ่ายที่กิจการทำขึ้น

3. ผลพลอยได้จากการมีวิธีการบัญชีต้นทุน จะทำให้รัฐบาลรู้ถึงผลกำไรขาดทุนของกิจการอย่างแท้จริง เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีรายได้นิติบุคคล

ข. ในแง่ของกิจการรับ เหมาก่อสร้างทางหลวง กิจการควรที่จะนำวิธีการบัญชีต้นทุนเข้ามาช่วยในการประมวลต้นทุนของหน่วยงานสร้างทางและหน่วยงานย่อย เพื่อช่วยฝ่ายจัดการหรือเสนอต่อทางราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ที่จะดำเนินธุรกิจประเภทนี้ต่อไปในอนาคต การนำวิธีการบัญชีต้นทุนเข้ามาช่วยในการประมวลต้นทุนเพื่อประโยชน์ดังนี้

1. ในการวัดผลการดำเนินงานประจำงวดของกิจการและหน่วยงาน
2. ในด้านการควบคุมต้นทุนในหน่วยงาน ไม่ให้เกิดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น กิจการอาจจะใช้ต้นทุนโดยประมาณ (Estimated Cost) โดยประมาณต้นทุนจากตัวเลขในอดีตหรือจากประสบการณ์ขึ้นมาก่อน และพิจารณาว่าต้นทุนที่เกิดขึ้นจริง แตกต่างจากต้นทุนโดยประมาณเท่าใด เพราะเหตุใด และหาทางแก้ไข การใช้ต้นทุนโดยประมาณจะช่วยให้ธุรกิจสามารถควบคุมต้นทุนที่เกิดขึ้นได้ดี นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นข้อบกพร่องหรือข้อที่จะต้องแก้ไขปรับปรุง เพื่อลดต้นทุนให้ต่ำลง หรือปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้น
3. เพื่อเป็นประโยชน์ในการพิจารณาประกวดราคาครั้งต่อไป และตัดสินใจในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เพราะ เมื่อกิจการทราบสถานการณ์ในด้านการเงินและการใช้จ่ายขณะใดขณะหนึ่งว่างานที่กิจการกำลังดำเนินงานอยู่นี้ มีกำไรหรือขาดทุนมาน้อยเพียงใด ก็จะได้หาทางแก้ไขข้อบกพร่องและส่งเสริมให้กิจการมีกำไรเพิ่มขึ้น
4. ในส่วนที่เกี่ยวกับการประกวดราคา จะเป็นประโยชน์แก่ผู้รับเหมาในแง่ที่สามารถนำตัวเลขต้นทุนไปชี้แจง เปรียบเทียบในการต่อรองราคากับรัฐบาลว่า ในการปฏิบัติงานกิจการมีค่าใช้จ่ายเท่าใด

นอกจากนี้เพื่อที่จะลดต้นทุนการก่อสร้างทางหลวงในแต่ละสายทาง และเป็นผลดีต่อทางราชการและต่อผู้รับเหมาสร้างทาง เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาด้านต้นทุนที่เกิดขึ้นในการประกวดราคาและในการทำงาน ผู้เขียนขอเสนอหลักการบางประการเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับการก่อสร้างทางหลวงในปัจจุบัน และจะเป็นผลดีสืบต่อไปในอนาคต

ในแง่รัฐบาล

1. รัฐบาลควรจะให้กรมทางหลวงทำการสำรวจและกำหนดแหล่งวัสดุที่จะใช้ในการก่อสร้างทางสายนั้น ๆ ไว้ให้แน่นอนเสียก่อน โดยให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตต่าง ๆ เช่น กรมทางหลวง กรมที่ดิน กรมทรัพยากรธรณี กรมป่าไม้ เป็นต้น ร่วมพิจารณาและทำความเข้าใจความตกลงกันไว้ว่า ในการสร้างทางสายใด ตอนใด จะให้ผู้รับเหมาใช้วัสดุในการก่อสร้าง เช่น ดิน หิน กรวด ทราย ลูกกรวด ฯลฯ ณ ที่ใด ตามปริมาณและโดยวิธีการหรือเงื่อนไขอย่างใดบ้างในการ

เรียกประกวดราคาก็อาจแจ้งให้ผู้รับเหมาทราบ และการขออนุญาตเพื่อใช้วัสดุให้ผู้รับเหมาขออนุญาตต่อกรมทางหลวงแต่เพียงแห่งเดียว การปฏิบัติเช่นนี้จะทำให้ค่าก่อสร้างต่ำลงไปอีก เป็นอันมาก เพราะเป็นการขจัดอุปสรรค มิให้ผู้รับเหมาก่อสร้างทางต้องเสียเวลาและยุ่งยากในการแสวงหาแหล่งวัสดุ ทำให้การก่อสร้างทางสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและรวดเร็ว รัฐบาลควรจะดำเนินการแก้ไขกฎหมายหรือออกกฎหมายให้อำนาจกรมทางหลวงที่จะอนุญาตให้ผู้รับเหมาก่อสร้างทางมีโอกาสใช้วัสดุสำหรับการก่อสร้างทาง เสียให้ชัดเจนเพื่อความเหมาะสมยิ่งขึ้น

2. รัฐบาลควรจะดำเนินการออกพระราชบัญญัติกำหนดมาตรการสำหรับควบคุมและส่งเสริมอาชีพผู้รับเหมาก่อสร้างไม่ว่าจะเป็นงานรับเหมาก่อสร้างทาง สะพาน อาคาร ฯลฯ ให้มีหลักเกณฑ์ พร้อมทั้งมีคณะกรรมการควบคุมดูแลผู้รับเหมาตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อกลั่นกรองผู้รับเหมาที่จะทำงานให้กับทางราชการโดยมีการกำหนดขอบเขตของความสามารถของผู้รับเหมาแต่ละราย โดยพิจารณาถึงจำนวนและคุณภาพของวิศวกร และฝ่ายบริหาร จำนวนเครื่องจักร เครื่องมือ เงินทุน และประสบการณ์ที่ผ่านมา เป็นหลักในการพิจารณากำหนดขึ้นและประเภทของผู้รับเหมาให้เหมาะสม ตลอดจนกำหนดบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการควบคุมดูแลตามพระราชบัญญัติควบคุมและส่งเสริมอาชีพผู้รับเหมา ควรที่จะได้รับเลือกมาจากบุคคลหลายฝ่ายด้วยกันคือ จากข้าราชการในกระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง จากผู้แทนสถาบันวิชาชีพที่คณะกรรมการวิชาชีพวิศวกรรมรับรอง จากสมาคมนายช่างเหมาไทย จากผู้แทนสถาบันวิชาชีพที่คณะกรรมการวิชาชีพสถาปนิกรับรอง

พระราชบัญญัติควบคุมและส่งเสริมอาชีพผู้รับเหมา นี้ จะช่วยให้มีการควบคุมและส่งเสริมให้ผู้รับเหมาทุกสาขางานเจริญเติบโตทีละขั้น ๆ ได้อย่างมั่นคง และนอกจากนี้จะเป็นการช่วยป้องกันมิให้บรรดาผู้รับเหมาประกวดราคาแย่งงานกันโดยไม่มีขอบเขตจนเป็นเหตุให้ผู้รับเหมาเองต้องประสบความหายนะ และทางราชการก็ไม่ได้ผลงานที่ดีเข้ามาตามความต้องการอีกด้วย และพระราชบัญญัตินี้จะเป็นมาตรการที่ป้องกันบรรดาผู้รับเหมาตกลงสมยอมกันประกวดราคางานในราคาสูงเกินควรอีกด้วย เพราะในเมื่อมีมาตรการควบคุมและส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้รับเหมาแล้ว หากปรากฏว่าผู้รับเหมากลุ่มใดทำการสมยอม คณะกรรมการควบคุมดูแลผู้รับเหมาตามพระราชบัญญัตินี้มีอำนาจลงโทษกลุ่มผู้รับเหมา นั้น โดยสั่งเพิกถอนใบอนุญาตมิให้ประกอบอาชีพรับเหมาต่อไป มาตรการ

การ เช่นนี้จะทำให้ผู้รับเหมา เกรงกลัวไม่กล้าสมยอมประกวดราคากัน เพราะการถูกเพิกถอนใบอนุญาต ให้ประกอบอาชีพรับเหมา หมายถึงความหายนะของกิจการโดยแน่แท้ นอกจากนี้จะทำให้อาชีพรับเหมา ก่อสร้างอยู่ในมือคนไทยและ เป็นการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรมและพระราชบัญญัติ วิชาชีพสถาปัตยกรรมที่มีอยู่ก่อนแล้ว

3. รัฐบาลควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ตั้ง เป็นโครงการสำรวจราคาวัสดุก่อสร้างทั่วประเทศ โดยสำรวจราคาวัสดุทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลในการกำหนด ราคาสำหรับคำนวณราคากลางในการก่อสร้าง ทั้งที่เป็นหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และ เอกชน ตลอดจนการกำหนดงบประมาณของประเทศ

4. รัฐบาลควรสนับสนุนในด้านสถาบันการเงิน เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนของผู้รับเหมา คนไทยในด้านเป็นผู้ค้ำประกันผู้รับเหมาในการยื่นซองประกวดราคา การทำงาน เป็นแหล่งกักเก็บเงิน ของผู้รับเหมา

5. กรมทางหลวงควรริบดำเนิการจัดการกรรมสิทธิเขตทางสำหรับสายทางที่จะดำเนินการก่อสร้างให้แล้วเสร็จก่อนเปิดประกวดราคา ก็จะทำให้ปัญหาเกี่ยวกับกรรมสิทธิเขตทางหมดไป ถ้า การจัดการกรรมสิทธิยังไม่เรียบร้อยก็ไม่ควรเปิดให้มีการประกวดราคา

6. ควรมีการพิจารณาการจ่ายเงินค่าวัสดุก่อสร้างทางที่ผู้รับเหมาส่งไปถึงหน่วยงานแล้วได้ภายในวงเงิน 60 เปอร์เซ็นต์ของราคาวัสดุ

7. กรมทางหลวงควรจัดให้มีการจ่ายเงินชดเชยไว้ในกรณีที่ราคาของเครื่องจักร อุปกรณ์ และอะไหล่มีราคาสูงผิดปกติภายหลังวันประกวดราคา โดยใช้หลักการเดียวกันกับสูตร การปรับระดับราคาที่ชดเชย เรืองน้ำมัน เชื้อเพลิง เหล็กเส้น หรือซีเมนต์ การให้มีการชดเชยราคา ของเครื่องจักรอุปกรณ์และอะไหล่ จะทำให้ราคาประกวดราคางานสร้างทางลดต่ำลง เพราะผู้รับเหมาไม่ต้องเสี่ยงต่อการที่ราคาของเครื่องจักรและโดยเฉพาะอะไหล่จะมีราคาสูงขึ้นอย่างผิดปกติ จึงไม่ได้บวกเพิ่มไว้ในราคาที่ยื่นประกวดราคา ซึ่งจะ เป็นประโยชน์กับทางราชการ เช่นกัน

8. การหักเงินประกันผลงานควรให้ใช้หนังสือค้ำประกันโดยธนาคารแทนการหักเงินประกันผลงานทันทีเมื่อส่งงาน หรือไม่ต้องมีการประกันผลงานเลย เพราะมีการประกันสัญญาซึ่งผู้รับจ้างต้องรับประกันผลงานอยู่แล้ว

9. รัฐบาลควรจะพิจารณาให้มีการเตรียมงาน เรียกประกวดราคาและจัดทำสัญญา ก่อสร้างให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ หรืออย่างช้าภายในเดือนตุลาคม เพื่อให้ผู้รับเหมาได้เริ่มทำงานในช่วงพ้นฤดูฝนไป คือเดือนพฤศจิกายน จะช่วยให้ค่าก่อสร้างถูกลงโดยผู้รับเหมาไม่บวกเพิ่มราคาเพื่อการทำงานไม่ได้ในช่วงฤดูฝน

10. แม้ว่าทางรัฐบาลจะได้นำเอาวิธีการปรับระดับราคามาใช้ในการก่อสร้างทางหลวงก็ยังไม่สามารถจัดอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานให้หมดไปได้ ซึ่งมีทั้งด้านราคาวัสดุ ก่อสร้างและอื่น ๆ อันก่อให้เกิดปัญหาและความล่าช้าในการก่อสร้างซึ่งควรจะแก้ไขที่วิธปฏิบัติของทางราชการให้สอดคล้องกับการดำเนินการก่อสร้างจึงจะช่วยให้อุปสรรคต่างๆ นั้นหมดไป เช่น ควรจะกำหนดช่วงระยะเวลาการตรวจรับงาน และการรับเงินควรจะต้องอยู่ในช่วงที่วัน เป็นต้น

11. รัฐบาลควรที่จะพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานสำหรับกิจกรรมก่อสร้าง ทางหลวงและงานก่อสร้างประเภทอื่น ๆ โดยจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อการนี้ซึ่งถ้าหากดำเนินการได้ตามข้อเสนอแนะจะก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านการประหยัดค่าใช้จ่าย และระยะเวลา ตลอดจนสามารถควบคุมคุณภาพของงานก่อสร้างทุกประเภทได้

12. รัฐบาลควรที่จะมีการปรับปรุงแก้ไขสัญญาก่อสร้างทางหลวงใหม่ หากสัญญาให้ความเป็นธรรมแก่ฝ่ายผู้รับจ้างเท่าที่ควรแล้ว การเสนอราคาค่าก่อสร้างย่อมลดลงได้อีก เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายของทางราชการแต่ละปีลงไปได้อีกมาก

13. กรณีถ้ามีการสมยอมในการประกวดราคา หรือมีการกักตุนวัสดุก่อสร้างอย่างมากหากไม่ทำให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจของชาติที่วางไว้เกิดผลเสียหายแล้วรัฐบาลควรที่จะนำเรื่องการชลอการก่อสร้างทางหลวงโดยให้มีการก่อสร้างให้น้อยและค่อย ๆ ทอยงานก่อสร้างทางหลวงออกมา จะทำให้มีส่วนช่วยในการลดการสมยอมในการประกวดราคาของผู้รับเหมาได้ เพราะผู้รับเหมาที่จดทะเบียนกับกรมทางหลวงมีมากมาย เมื่องานทางหลวงที่ออกประกวดราคามีน้อย ผู้รับเหมาต่างก็ต้องการงานจึงแข่งขันกันประกวดราคาเพื่อที่จะได้งานมา ทำให้ไม่เกิดการสมยอมในการประกวดราคา นอกจากนี้เมื่อมีการชลอการก่อสร้างลง วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างจำพวก เหล็ก เส้นหรือปูนซีเมนต์ ที่นำมาใช้ในงานโครงสร้างพวกสะพานถ้ามีเพียงพอกับความต้องการ การกักตุนของพ่อค้าก็ไม่ได้ผล ทำให้ราคาวัสดุเหล่านี้ราคาไม่สูงขึ้นไปอีกหรือราคาอาจลดลง การที่รัฐบาลจะใช้วิธีการนี้ได้จะต้องคำนึงถึงผลที่จะเสียหายต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศควบคู่กันไปด้วย เพราะถ้าหากมีการชลอ

การก่อสร้างทางหลวงและทำให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจของชาติเสียหายอย่างมากก็ไม่ควรที่จะกระทำ

ในแง่ของกิจการก่อสร้างทางหลวง

1. กิจการควรจะเร่งทำงานให้เสร็จโดยเร็ว จะช่วยลดต้นทุนและอุปสรรคได้โดยมีการวางแผนทางการเงิน กำลังคน และเครื่องจักร
2. ผู้รับเหมาควรที่จะวิเคราะห์ศึกษาผลงานที่ทำแล้วเสร็จอย่างละเอียดถี่ถ้วนของงานแต่ละงานทั้งในด้านดีและในด้านเลว ซึ่งจะทำให้ผู้รับเหมาที่มีความรู้ที่จะนำไปใช้กับงานรับเหมาสร้างทางครั้งต่อไปได้เป็นอย่างดี เป็นการช่วยเพิ่มคุณภาพของงานหรือผลกำไรของกิจการของตน หรือแม้เพียงเพื่อการแก้ไขหรือขจัดข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่จะทำให้กิจการเสียหาย
3. ในการประมวลผลค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของหน่วยงาน ข้อมูลที่ประมวลได้จะต้องสมบูรณ์และถูกต้องและสามารถพิสูจน์ได้จึงจะเป็นประโยชน์ต่อกิจการ ในการที่จะนำข้อมูลที่ได้มาไปใช้ในการพิจารณาประกวดราคาหรือตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้ วิธีการควบคุมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ถูกต้องก็คือ กิจการจะต้องได้หลักฐานเกี่ยวกับการใช้จ่ายของหน่วยงานทุกรายการ ในขั้นแรกผู้ปฏิบัติงานในการประมวลค่าใช้จ่ายจะต้องทราบว่าหลักฐานเกี่ยวกับการใช้จ่ายเกิดจากแหล่งใด เช่น ฝ่ายจัดซื้อ ฝ่ายบัญชี คลังวัสดุ ฯลฯ หรือเกิดขึ้นที่หน่วยงานนั่นเอง กิจการจะต้องให้หน่วยงานหรือฝ่ายที่ออกหลักฐานเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในงวดว่า เดือนหนึ่งมีอะไรบ้าง รวมเป็นจำนวนเงินเท่าใด ให้ลำดับ เลขหมายของใบสำคัญที่ออกจากแหล่งต่าง ๆ โดยแยกตามประเภทและชนิดของวัสดุและงาน เมื่อครบระยะเวลาหนึ่ง เดือนแหล่งที่ออกหลักฐานค่าใช้จ่ายจะแจ้งให้หน่วยงานทราบจำนวนและ เลขหมายที่ออกใบสำคัญทั้งหมด เพื่อให้หน่วยงานรวบรวมค่าใช้จ่าย หรือถ้าหากกิจการมีหน่วยควบคุมต้นทุนก็จะต้องมีการส่งสำเนาหลักฐานให้หน่วยควบคุมต้นทุนทราบ ในการควบคุมต้นทุนจะต้องมีการเก็บรวบรวมหลักฐานและตรวจสอบความสมบูรณ์ของรายการใช้จ่าย นอกจากนี้ควรจะมีการทบทวนแบบฟอร์มที่ใช้ว่าเหมาะสมและได้ข้อมูลครบถ้วนเพียงพอ
4. กิจการควรที่จะนำเอาเทคนิคใหม่ ๆ มาช่วยในการวางแผนและควบคุมการทำงานก่อสร้างทางหลวงทั้งในด้านเวลาการทำงานและค่าใช้จ่าย เช่น วิธีการเพอท (Pert Method) หรือวิธีการซีพีเอ็ม (Critical Path Method)

ผู้เขียนเห็นว่า การนำวิธีการบัญชีต้นทุนเข้ามามีบทบาทในการก่อสร้างทางหลวง ตลอดจนถึงการแก้ไขปัญหาตามข้อเสนอแนะอื่น ๆ อาจจะช่วยทำให้ต้นทุนการก่อสร้างทางหลวงลดต่ำลง อันจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติในการประหยัดงบประมาณแผ่นดิน ขณะเดียวกันก็มีมาตรฐานในการทำงานเป็นที่พอใจแก่ทางราชการ